

244 Az Országházon dolgoznak

Határesetféle az övék. Úgy is meghatározható, hogy munkások, akik a szakmájukat művészi módon végzik. *Szakt munkások is, művészek is.* Kőfaragók, kőszobrászok, díszítőfestők, díszműbádogosok, aranyozók, és még folytatni lehetne azok sorát, akik a *Kőfaragó és Épületszobrász Vállalat*, valamint a *Szakipari Vállalat* kebelében itt dolgoznak a Parlament rekonstrukcióján, s úgy dolgoznak, hogy az említett határ a szakmunka és a művészi munka között gyakran elmosódik.

Miért szükséges?

Az Országház falai mellett építőállványok. Benn az épületben is hosszú évek óta szinte szüntelenül folyik a felújítás. Csak időnként — s ez a munka egyik különlegessége, s egyben neheze — szakad meg egy-egy helyen a munka, például ülésszakok, külföldi küldöttségek fogadása stb. alkalmával, amikor a munka zaja nem zavarhatja a felszólalókat, a vitát, az ünnepélyességet. Olyankor a munkások az épület más pontjára vonulnak át dolgozni, hogy azután visszatérjenek oda, ahol abbahagyták.

Hosszú évek óta tart a felújítás és a befejezés időpontja meghatározhatatlan. Hűszéves terve van az Országház *műszaki osztályának*, amelynek vezetői: *Boánár Ferenc* és *Pölöskei József* mérnökök. Ott élnek, dolgoznak csoportjukkal a Duna-parti épületben, ennek szentelve idejüket, tudásukat. Miért van szükség a szinte állandósult rekonstrukcióra? Egy pillantást vetve az Országház egykori építésére:

A *Steindl Imre* professzor által tervezett épületet (húsz pályázó közül lett díjnyertes) hivatalosan 1902. október 8-án adták át rendeltetésének. De már 1896. június 8-án a magasodó falak között, a

kupolateremben dísülést tartottak, igaz, a résztvevők csak álldogálhattak, s csupán a királyi hercegnöknek volt üdülőhelyük.

Sűrűn támadták az építkezést, hogy túlságosan költséges, nem áll arányban az ország teherviselő képességével. „*Miért van szükség erre — írták az akkori újságok — amikor a Tiszavidék egyes községeiben a napszámos gyökerekkel táplálkozza helyettesíti az ebédjét.*”

Az ilyen felszólalások nyomán igyekeztek azután csökkenteni az építkezésre előirányzott költségeken, így tekintélyes részben az olcsóbb, puha, hamarabb porló, rongálódó mészkövet használták fel. *A puha anyagot, a mállo szobrokat most, hosszú-hosszú évek óta időálló, kemény anyagra cserélik ki, ez teszi a folyamatos rekonstrukciót szükségessé.*

De túl ezen: a második világháborúban húsz belövés, 300 gyújtóbomba, 250 aknátalálat rongálta meg az Országházat kívülről, belülről. Ezért is van tehát rajta teendő éppen elég. 550 ezer kifaragott kőve van a Duna-parti, messze földön híres Országháznak, amelynek homlokzatán 90 szobor helyezkedik el. Ezenként 10 ezernél több látogató csodálja meg.

Miért szép?

A rekonstrukciós tervek az Országház *műszaki osztályán* készülnek. A kivitelezést is innen irányítják, együttműködve több szakvállalattal. „*Az együttműködés igen jól kialakult az évek során*” — ez mindkét fél véleménye. A műszaki osztály két vezetője szerint:

„*Történelmi emlékek között dolgozhatunk, azokat mentjük, élesztjük fel az utókor számára, de a legújabb műszaki-technikai*

eredményeket is beépítjük, ahol csak lehet, s ez a kétféle feladat kielégíti a becsüggunkat.”

Ahol csak lehet, hasznosítják *Steindl* professzor saját kézzel-géppel ellátott terveit. Előrelátó ember volt. Nem érthette meg ugyan az Országház átadását, hiszen élete utolsó szakaszában már tolókoicin vitték az építkezés színhelyére, de hogy mennyi mindent látott, érzett, jósolt meg előre! — Például a gázcsillárokról azt tervezte: „*amint a delezesség felhasználható lézen, az kapcsoltsák a gáz helyébe.*” És mennyi könnyebbséget, útbaigazítást nyújtanak azok a régi-régi tervbejegyzések, amelyek megjelennek, hol van valami, immár rejtett hiba, egykori javítás, például a kövekben, szobrokban. Hogy e régi rajzjelölések nyomán a mai kőfaragók, kőszobrászok azokon a helyeken a szokottnál is óvatosabban bánjanak a kalapáccsal, vésővel, mert egy hibás ütés sok mindent tönkretethet. Hálásak a ma ott dolgozó mérnökök, munkások ezért az örökségért, hiszen kibontakozik előttük az anyag sok láthatatlan titka, szeszélye...

A munkások, mint már említettem, zömmel szinte művészek is. Iskolán, könyvből, tanfolyamon a *művészeti stílusokat* is megismerték, s persze hogy a „kisujjukban” van a huszonöt-féle szobrászszerszám működésének minden csínja-bínja. A díszítőfestők 85-féle színnel dolgoznak, kevernek, hogy a hagyományos falszínekhez is ragaszkodhassanak.

Nagy szükség van itt a rajz tudásra, s a legtöbbjük nincs hiján a képességnek. Igaz, az idők során belepétek a munkafolyamatok elvégzésébe a modern festékszóró pisztolyok, festékhengerek stb., de a jó rajzkészség fontos-

1974 JUL 20

Népszabadság

725.11

sága megmaradt, sőt, nagyobbodott, amint az idő múlása némi-
leg elhomályosította az egykori
művészek, munkások alkotásainak
vonalait.

Taksony, a legszebb rózsák

Kőfaragók dolgoznak fenn az
állványokon és lenn az alsó rak-
part falához „ragasztott” mű-
helyben. **Paál Dezső**, 33 éves kő-
szobrász éppen Taksony szobrát
mintázza, ez előtt II. Endre szob-
ra került ki a keze alól. **Simonyi
József** 52 éves kőfaragó és elhe-
lyező. Ez külön tudomány, örök
harcban a kővel, a hatalmas sú-
lyokkal, a szédítő magassággal,
az odafügg szinte örökös széllel.

Az ennek nyomán támadó reu-
matikus bántalmak leküzdése is
erős akaraterőt kíván.

A sokrétű rekonstrukciós mun-
ka során tehetséges emberek sora
bukkant fel, s a különböző mun-
kafolyamatoknak mind több spe-
cialistája bontakozott ki. **Op-
sinszki Sándor** a legszebb kőrő-
zsák alkotója — ez köztudomású.
S most lett kiváló munkás **Né-
meth Lajos** díszítőfestő, aki a
körfolyosókat varázsolja újjá. A 19
éves **Karacs Imre** rajzképessége
átlagon jóval felüli. A legtöbb dí-
szítőfestőnek **Takács Ferenc** volt
a mestere. Félig-meddig művésze-
mberré vált az idők során. Mun-
kasként kezdte, végül művezető
lett, és most, nyugdíjasként is,

járja az országot, ellenőrzi a mű-
emlék-felújításokat, mert ma is
remek a színérzéke, és méltán
hallgatnak rá. **Szebenyi Nándor**
fiatal mérnök, a díszítőfestők
másik tanítója és felfedezője. Ipa-
ri tanulók között kutatja a jó
rajzképességű gyerekeket, és ide
„csábítja” őket. Mert itt is problé-
ma az utánpótlás.

A függönytől a zászlórúdig

Nagyon sokrétű az itteni re-
konstrukciós munka. Sokféle
problémával.

Az itt dolgozók — nagy tapasztal-
talatuk, kifinomult ízlésük révén
— egy kicsit *belsőépítészek* is.
Milyen függöny kerüljön a Mun-
kácsy-terem ablakaira, hogy a
meleget ne engedje be, de a vilá-
gítás tökéletes legyen? Ezt is ne-
kik kellett kitalálni.

Több fényre van szükség a
legtöbb teremben. Új transzfor-
mátorállomás épül.

Itt volt Közép-Európa *első köz-
ponti fűtése*. De ez is megöregede-
tt. A kazánházakat gáz- és
olajfűtésre teszik alkalmassá.

A *könyvtár* látogatóinak a szá-
ma megszokszorozódott. Most
olyan gördülő könyvvállványokat
terveztek, építettek, amelyeken
kétszer annyi könyv fér el, mint
eddig.

Csupán piros *szőnyegből* 3456
méternyi fedi a folyosókat és a
lépcsőket. Fölöttük is eljárt az
idő. Vajon hol vállalják az *egy-
színű*, nagyméretű szőnyeg gyár-
tását? Ez az egyik probléma a
sok közül.

Az országgyűlési ülészakok
idején a tető fölött 18 méterre
magasodik a zászlórúdra helye-
zett nemzeti lobogó. A zászlórúd
is megöregedett. Újat készít a
Soproni Erdőgazdaság. De mi-
ként lehet felállítani a tetőn? Ez
a legközelebbi, a nyáron megold-
andó problémák közé sorolható.
A következő hónapokra, évekre
sem csökkennek az Országház re-
konstrukcióján az örömök és a
gondok.

György István

Munkában a kőszobrászok a Parlament tetején.